

NAPREJ!

Vse za napredek slovenskega ljudstva!

Časopis «NAPREJ!» izhaja dvakrat mesečno, in sicer 4. in 18. — Uredništvo, administracija in ekspedicija je v Ljubljani, Selenburgova ul. 6/II. — Vse denarne pošiljatve je pošiljati na naslov: «Delavska tiskovna družba v Ljubljani, r. z. z o. z.» — Vse dopise in spise na uredništvo. — Naročnina za celo leto: K 2.50, za 1/2 leta K 1.25, v Nemčijo K 3.—, v Ameriko K 4.60. — Posamezne številke 8 vin.

Draginja.

Pod tem naslovom se je zadnji čas veliko člankov spisalo ne samo v socialističnem časopisju, ampak tudi v meščanskem. Treba je tedaj, da si tudi mi nekoliko pobližje ogledamo to besedico, ki je v sedanjih časih neprestanega podraževanja ter pomanjkanja živil, opravičena.

Vzroki draginje so različni. Največ je seveda kriva agrarna politika, kateri se imamo zahvaliti za visoke carine in zaprte meje. A tu se ne sme pozabiti, da so tega krive vse meščanske stranke, kajti razven socialno-demokratske se ni ne ena uprla strašnemu carinskemu tarifu, ki jemlje ljudstvu kruh izpred ust. Vse so se dale deloma terorizirati, deloma pa speljati na led od agrarcev.

Agrarni gospodje, med katerimi so naši ljubeznivi klerikalci v prvi vrsti, prisegajo neprenehoma, da se ozira njihovo gospodarstvo na koristi kmeta. Že dostikrat smo dokazali, da je ta trditev nesramna laž. Namesto da bi ponavljali svoje dokaze, naj rajši povemo, da je nastal zaraditega tudi med agrarci že hud razpor, kajti kmetje, ki se ne bavijo pretežno z živinorejo, spoznavajo polagoma že sami, da so bili z visokimi carinami opeharjeni, pa tudi živinorejci, ki niso zelo bogati, vidijo, da jim visoke carine nič ne koristijo. Celo na zadnjem katoliškem shodu v Inomestu se je slišal glas, da naj se odpro meje. To je na vsak način važno znamenje.

Ko so v jeseni leta 1907. socialni demokratje vložili svoje nujne predloge zaradi draginje, so

imeli agrarno-klerikalni gospodje krasno priliko, dokazati svojo ljubezen do kmetov. Socialno-demokratski poslanci namreč niso le zahtevali, da se odpro meje, ampak so nasvetovali tudi sredstva, ki naj bi bila omogočila povzdigo domače živinoreje, kajti v Avstriji se ne redi dovolj živine. Število živine v državi ne narašča niti v enaki meri kakor število prebivalstva, a moralo bi naraščati hitreje, da bi zadostovalo potrebam, avstrijsko prebivalstvo sploh še nikdar ni imelo dovolj mesne hrane; a z razvojem industrije napreduje tudi potreba mesa. Ljudstvo, ki se boljbolj zbira v mestih, nima tukaj toliko prilike za vegetarično hrano, kakor na deželi. Treba je vedno več mesa, a relativno ga je vedno manj.

Socialni demokratje so v svojih predlogih med drugimi zahtevali tudi revizijo zemljiških služnosti. Odveza kmetov je bila v Avstriji plod revolucije. Ko je bila ta pobita, se pač ni moglo zopet vpejljati tlačanstvo, vendar pa se je pomagalo veleposestnikom na škodo kmeta s cesarskim patentom o služnostih. Do pašnikov, kjer so že njihovi očetje in dedje pasli živino, se je sinom in vnukom vzela ta pravica, češ, da so tista zemljišča izključna last veleposestnikov. Tako je na tisoče kmetov izgubilo priliko pasti živino in na ta način so morali opustiti živinorejo sploh.

Socialni demokratje so zahtevali, naj se revidira tisti ukaz. Ta zahteva je bila podana naravnost za varstvo kmetov. A tisti hip ni bila strankam prav nič mar ljubezen do kmetov; solidarnost izkoriščevalcev je slavila triumfe in nujnost

socialno-demokratskih predlogov se je odklonila. Kajti revizija bi bila škodovala veleposestnikom, pa med njimi tudi škofom, samostanom i. t. d. Zato je tudi umevno, da so agrarno-klerikalni poslanci odklonili predlog. Saj jim je naloga, varovati interese veleposestnikov!

Zadnji čas pa se je tudi vlada zganila. Ko je neka ladja pripeljala v Trst argentinsko meso, je poslala vlada tjadol komisijo, ki naj preizkusi kakovost tega mesa. In res so šli ti gospodje ter konstatirali, da je meso zdravo in dobro; saj drugače tudi niso mogli; kako bi naj ne bilo za Avstrijo dobro, kar je že leta in leta dobro za Anglesko, Nemčijo, Francijo, Belgijo i. t. d. Komisija je torej konstatirala, da smejo Avstrijci brez škode uživati to meso, a naši ljubeznivi vladi se kar nič ne mudi, da bi izvajala posledice iz tega, namreč dovolila uvoz tega mesa. Začetkoma je bilo slišati že o množini, ki bi se dovolila uvažati; delali so tudi že vagoni za prepeljavo tega mesa, seveda le na papirju. A vlada se kar naenkrat spomni, da je treba vprašati še prej ogrsko vlado, ako dovoli uvoz argentinskega mesa. Tega pa ni treba; po avstro-ogrski pogodbi bi se radi uvoza mesa morali zmeniti z ogrsko vlado le tedaj, če bi bila kakršnakoli možnost, da se s takim mesom zanesne kužna bolezen na Ogrsko. To pa je izključeno, ker se to meso sploh ne približa Ogrski. Da naša vlada noče devoliti tega uvoza, se najbolje razvidi iz tega, da hoče že po komisijonalnem ogledu argentinskega mesa v Trstu poslati posebne komisije v Argentinijo in London.

Saj imamo v Avstriji denarja dovolj. Avstrijska je torej prosila ogrsko vlado za dovoljenje uvoza. Da je bilo to le pesek v oči stradajočemu ljudstvu, je jasno iz tega, da imajo v ogrskem parlamentu veleposestniki še večjo komando, kakor v avstrijskem agrarci. Khuen-Hedervary je naznanil sedaj Bienenrthu, da ogrska vlada ne dovoli uvažanja argentinskega mesa. To se je že moralo naprej vedeti, a avstrijska vlada išče ovinkov, da bi se ne zamerila agrarcem, pa tudi delavcem se hoče pokazati kot skrbno mater.

Socialno-demokratska stranka je priredila nebroj shodov zoper draginjo, a najimpozantnejši je bil oni pred kratkim na Dunaju. «Rdeči Prapor» poroča o tem:

Tristotisoč ljudi je v nedeljo, dne 2. oktobra na Dunaju demonstriralo zoper draginjo. Razven znane manifestacije za splošno in enako volilno

pravico leta 1905 se ni Dunaj videl take velikanske demonstracije in da je moral tudi vtisk biti velikanski, izpričuje dejstvo, da poroča vse časopise obširno o tej akciji, meščansko priznavajoč močnost socialno-demokratskega nastopa, agrarno pa z besnim rohnenjem kvitirajoči udarec, ki je zadel.

Od desetih dopoldne do dveh popoldne je trajal izprevod delavstva, kateremu se je pridružilo tudi nekaj meščanstva, po glavnih dunajskih ulicah. Zastave, simboli in mesteti krepki napisi, ki so jih nosili v izprevodu, so označevali pravi pomen demonstracije. Glasile so se delavske pesmi, vmes pa so doneli gromoviti klici, ki niso dopuščali nobenega dvoma. Kakor prva četa so se vozili delavski kolesarji, na čelu so korakali na Dunaju bivajoči socialno-demokratski poslanci v državnem zboru. Govorilo se je pred parlamentom in pred rotovžem. V «Ljudski dvorani» v mestni hiši pa je še posebej zborovalo 4000 ljudi. Deputacije so se udeležile sprevoda tudi iz zunanjih mest: med njimi so vzbujale veliko pozornost zlasti mnogoštevilne ženske ne le iz delavskih, ampak tudi iz srednjih stanov.

Na shodu se je sprejela sledeča resolucija:

«Današnji ogromni shod delavskega prebivalstva dunajskega pomovno izreka odločen protest proti ljudstvo izkoriščajoči in izstradajoči gospodarski politiki avstrijske vlade, ki stoji pod poveljništvom agrarcev in je vdana pomočnica profitaželnih veleposestnikov, spekulantov z živino in ogrskih magnatov. Dunajsko prebivalstvo zahteva z vso odločnostjo:

Prost, popolnoma neomejen uvoz argentinskega mesa, otvoritev mej za svobodni uvoz živine in mesa, odstranitev carine na meso in krmo, smotreno aprovizacijsko politiko občin, izključivši oderuško prekupovalstvo. Današnja demonstracija je resno svarilo podraževalcem mesa vsake vrste, resno svarilo vladi. Dunajsko prebivalstvo je pripravljeno energično nadaljevati boj zoper oderuško omejevanje ljudskega preživljanja, zoper vse pokrovitelje in uživalce živilnega oderuštva. Dol s politiko lakote!»

To resolucijo je sprejelo dunajsko delavsko prebivalstvo, ž njo pa soglašajo vse delavstvo v Avstriji in gotovo se nam ni bati oporekanja, ako trdimo, da se vjema s temi zahtevami vse razven agrarcev.

Dunajska demonstracija ni bila osamljena. Podobne manifestacije so se vršile v Pragi, v Trstu in v drugih mestih. In to je resen moment, katerega gotovo ne morejo prezreti oni, katerim je božja potrpežljivost poverila usodo Avstrije v teh dneh.

Te demonstracije so živa priča, da je pomanjkanje doseglo vrhunec. Nobeno stopnjevanje draginje se ne more več prenašati, tudi sedanja draginja je usodepolna za tisoč in tisoč družin in nobena naloga ne more biti za avstrijsko vlado ta čas važnejša, nego storiti odločne, resne korake, da se pomaga.

Socialno-demokratično delavstvo je disciplinirano, toda nobena disciplina ne bi mogla uprizoriti takih demonstracij in na noben način se ne bi mogle demonstrantom izkazovati simpatije celih mest, če ne bi bil povod demonstracijam tako resen, če ne bi bil položaj take obupen, če ne bi bila nevarnost za množice tako velika kakor je. Draginja je danes najvažnejši problem v državi in vlada, ki ne spoznava te resnice, postane nemogoča.

Papež in demokracija.

Katoliška vera nam predstavlja Kristusa kot bojovníka zoper tedanje posvetne in cerkvene oblasti; v naših časih bi takega človeka imenovali revolucionarja. Evangeliji, ki so podlaga krščanskega verskega nauka, pripovedujejo, da je bil Kristus zaradi upornosti zoper imenovane oblasti obsojen na smrt in križan.

Taka je verska teorija.

V kričečem nasprotju do nje pa je nauk in praksa katoliške cerkve. S tem, da so Kristusa označili kot boga in pripovedovali vernikom, da je vstal od mrtvih, osramotivši svoje sodnike, so evangeliji sankcionirali revolucijo. Današnja katoliška cerkev se ravna po drugih načelih. Ona ne obsoja le revolucije, ampak celo najponižnejšo demokracijo, ki pogostoma nima na sebi nič demokratičnega razven imena. Čimbolj napreduje demokracija po vsem svetu, tem nervoznejši so v Rimu. Gromi iz Vatikana so pogostejši in glasnejši; celo v svojih vrstah se katoliška cerkev boji samega imena demokracije. Kjer se le od daleč pojavi tak glas, je takoj vsa armada katoliških poveljnikov na negah in iz Vatikana zagrmí strogi ukaz: Nazaj!

Nezmislno je torej, če trdi kakšna «katoliška» stranka, ki se opira na cerkev, da je demokratična. Ako bi res hotela biti taka, bi jo takoj poučili iz Rima, da so take muhe nedopustne. Cerkev zahteva brezpogojno pokorščino ne le v cerkvenih, temveč tudi v posvetnih rečeh. Ona ukazuje, ljudstvo ima slušati. Drugega razmerja ne trpi.

Na Francoskem je klerikalni advokat Marc Sagnier ustanovil zvezo katoliške mladine «Le Sillon», ki je imela na katoliški podlagi razširjati demokratična načela. Prav tako bi si bila seveda lahko izbrala nalogo, da izprazni atlantsko morje ali da zravná hribe in doline na Francoskem. Demokratizem teh katoličanov je bil tako krotek, da so Sillonisti obsodili n. pr. znanega voditelja italijanskih krščanskih socialistov, duhovnika Murrija. Svojtčas je papež Lev XIII. še hvalil to zvezo in ona se je ponašala s tem.

Ampak škofje na Francoskem niso posebno prijazno gledali tega gibanja. Zbali so se, da bi mogli priti v katoliški politiki posvetnjaki do večje veljave kakor prečastni gospodje sami. Posebno jih je ujezilo, da so Sillonisti začeli izdajati svoj dnevnik «Demokracija». List ima sicer prav «dobre» namene: Mazati hoče republikancem med okrog ust, da bi jih tako pridobil za «katoliške ideje». Toda list ni v rokah škofov. Zato so začeli gospodje nadpastirji intrigrirati v Rimu in so dosegli, da je papež izdal ukaz, ki jih daje katoliškim mladeničem krepko po kriticah. Papežev list, ki je naslovljen škofom, pozivlje voditelje Sillonistov naravnost, naj opuste svoje delo in naj prepuste vse vodstvo škofom. Člani naj se razvrste po škofijah, društvo naj sprejme ime «Sillon catholique», duhovnikom se pa kratkomalo prepoveduje, pristopiti kakršnikoli samostojnim organizacijam.

Svojemu fermanu je «sveti oče» dodal tudi obširno obrazloženje. Pravi, da se «Sillon» s svojimi demokratičnimi načeli postavlja v nasprotje do cerkvenih naukov. Nedopustno je, sestavljati kakršenkoli socialni program brez cerkvenega dovoljenja. Postavljati socialno reformo na podlago svobode in enakosti državljanov, je misel, ki nasprotuje tradicijam cerkve. Ta misel tudi ne soglašá z monarhično obliko države, pa je cerkev zato ne more odobravati. (Francija pa je republika!)

Na Francoskem pa je papežev ukaz povzročil dosti pozornosti. Vse časopisje se bavi z njim. Republičanski listi ga hvalijo, češ, da vsaj jasno razodeva vatikanske nazore in nakane.

Zanimivo je, da je Lev XIII. hvalil Silloniste, Pij X. jih graja — oba pa sta nezmotljiva.

Predsednik Sillona, omenjeni advokat Sagnier, je že izjavil, da se spoštljivo podvrže papeževi volji. Mladi Sillonisti se podrede vodstvu svojih dušnih pastirjev, on pa bo posvetoval svoje delo listu.

Tak je katoliški demokratizem. Po tem se tudi lahko sodi, koliko pravice imajo slovenski klerikalci trditi, da so — demokratični.

LISTEK.

Država prihodnosti.

Dalje.

Njih gospodarski samostojnosti in gotovosti, seveda ne bo nič nasprotovalo, če bodo vse potrebno samo proizvajale in le ono, kar bo odveč, med seboj izmenjavale, tako nekako, kot je delala prvotna kmetiška družina v početkih proizvodnje blaga.

Da pa napravi vsaka socialistična družba vse, kar sama za svoje vzdrževanje potrebuje, zato pa začasno zadošča, če ima obseg moderne države.

Ta obseg seveda ni nič neizpremenljivega. Moderna država ni, kakor smo že omenili, pravzaprav nič drugega kot produkt in orožje kapitalističnega proizvodjalnega načina. Raste ž njim in z njegovimi potrebščinami, ne le na moči, ampak tudi na razširitvi. Notranji trg, trg v lastni državi je za kapitalistični razred vsake države najbolj gotovo, ki se ga najlažje vlada in najtemeljiteje izkoristi. Prav tako kakor se razvija kapitalistični proizvodjalni način, raste tudi težnja kapitalističnega razreda vsake države po razširitvi svojih mej. V tem zmislu ni izrekel tisti državnik tako napačnega mnenja, ko je trdil, da ne izvirajo moderne vojske več iz dinastičnih teženj, marveč iz narodnih: le pod „narodnimi težnjami“ moramo razumeti težnje kapitalističnega razreda. Z nič drugim se ne škoduje bolj življenskim interesom kapitalistov kakega naroda, kot s tem, da se njih torišče zoži. Pet milijard vojne oškodnine bi francosko meščanstvo Nemčiji že davno odpustilo in na nje pozabilo, ali aneksije elzaško-lotarinske dežele pa ne more pozabiti.

Vse moderne države imajo potrebo, da se razširijo; najbolj komodno imajo združene države, ki jim bo kmalu na razpolago cela Amerika, in pa Angleška, ki si s pomočjo svojega gospodar-

stva na morju področje neprestano razširja. Tudi Rusiji ni bilo doslej preveč težko raztegovati svoje meje, sedaj pa je zadela že ob enakomočne sosedice: v vzhodni Aziji na Japonsko in Angleško, zadnja izkuša posredno in neposredno v najrazličnejših državah vzhoda zadrževati njeno daljno prodiranje.

Dalje prih.

Iz idrijskega okraja.

Na c. kr. rudniški šoli v Idriji postajajo razmere čimdalje bolj neznosne. Kar počenja naš erar s to šolo, je škandal prve vrste. Na eni strani se pridruža, da ne stori ničesar več za to šolo, ker ima ž njo veliko opravka in ne spada v njegovo področje, na drugi strani pa ustanavlja, čujte — novo šolo, ki jo podpira zelo bogato z denarjem, ki je namenjen rudniški šoli. In sicer je zadnji čas dal idrijskim nunam «auf Schulkosten» c. kr. rudniške šole kar 17 000 K, na rudniški šoli pa noče kupiti otrokom rudniških uslužbencev niti dovolj peres in zvezkov. Sploh se denar, ki bi ga imela dobiti ljudska šola, uporablja pa vsakovrstne naprave, n. pr.: gospodom uradnikom lepe vrtove, ograje i. t. d. Na šoli pa dobi učiteljstvo strog ukaz, da ne sme naročiti nobenih šolskih potrebščin, ker ni denarja, oziroma se je prekoračil proračun, ker se je dalo nunam toliko in toliko. Še nekaj je storil ta bogati erar zadnji čas, kar je vredno, da izve idrijsko ljudstvo. Kakor znano, je bilo par učiteljev, oziroma učiteljic po dolgem moledovanju pomaknjenih v višji plačilni razred. Pa poslušajte, kdo bo plačal to malenkostno vsoto, ki je nastala radi tega povišanja. Samo učiteljstvo, oziroma šola! Erar je dal namreč učiteljstvu na znanje, da se mora ta svota prihraniti pri šoli. Ali ni to umazanost prve vrste? Slabše, ko na Turškem! Sicer pa bo treba s temi gospodi, ki izdajajo tako umazane odredbe, slepijo in vodijo za nos idrijsko ljudstvo, drugače govoriti. Preskrbeli bomo, da bo izvedela širša javnost še kaj več o tej «k. k. Werkvolksschule». Toliko za sedaj.

Afera Tomaža Kobala s čuki in «Katoliško delavsko družbo» je končana pred vzklicnim sodiščem v Ljubljani. Znano je, da je bil Kobal tožen, da je dne 19. junija t. l. zmerjal več idrijskih orlov z besedo «čuki». Po medsebojnem dogovoru dne 8. julija so pred sodno dvorano vsi tožitelji Kobalu odpustili, če jim ta plača zamujene dnine v znesku K 11-70 in prekliče zalitev v «Slov. Na-

rodu», oni pa ne smejo obtoženca razglašati v javnosti. Tega sklepa se je Kobal držal in je žalitve takoj preklical. Ni pa plačal omenjene svote zamujenih dnin, ker so tožitelji vzlic dogovoru objavili početje Kobala v «Naši Moči». Da se pokažejo v lepši luči, sta izmed užaljenih orlov samo dva, Rejc in Novak, naperila novo tožbo proti Kobalu, češ, midva mu nisva odpustila, dasi sta bila navzoča pri medsebojnem dogovoru. Tema dvema pa se je pridružila s tožbo proti Kobalu tudi «Katoliška delavska družba» po pooblaščenju Karlu Trevnu, trgovcu v Idriji, dasi Kobal iste sploh razžalil ni. Pri tukajšnjem okrajnem sodišču je bil Kobal krivim spoznan in obsojen na plačilo vseh stroškov, katerih je bilo okroglo 150 kron. Vzključno sodišče v Ljubljani pa je razsodbo idrijskega sodišča na priziv Kobala potom zastopnika g. dr. Novaka razveljavilo, kajti jasno je bilo, da so pri medsebojni poravnavi odpustili Kobalu vsi navzoči, med katerimi sta bila tudi Rejc in Novak. Nadaljne naperjene tožbe so imele seve le namen, oškodovati rudarja Kobala z ogromnimi stroški. Sedaj pa bodo tisti stroški padli na tožitelje same, ki pa jih bo plačala «Katoliška delavska družba» sama, s katero se pač Kobal niti v mislih ni pečal. «Slovenec» je pisal nedavno, da sta Kobalovih stroškov kriva en socialni demokrat in en liberalec, ki sta dajala Kobalu nasvete. Mi imamo sedaj lahko vest, vemo namreč, da so bili nasveti pravi. Klerikalne škodoželjneže pa sedaj lahko vest teži, ker so izkušali ubogemu rudarju naprtiti na njegovo težko prisluženo posestvo še večje breme. To je dokaz, kako bi se godilo neklerikalnim volilcem, če padejo v črno nemilost, če bi šlo po — klerikalno.

Mistifikatorji iz klerikalnega taborja izkušajo zvaliti svojo zagrešeno mistifikacijo v «Rdečem Praporju» o nekem meščanskem klubu, ki v Idriji nikdar niti eksistiriral ni, na socialne demokrate. «Slovenec» se jezi, ker s to nesramnostjo niso mogli provocirati preprirov in pobojev med socialnimi demokrati in liberalci, kar je bil namen mistifikatorjev. Slučaj pretepača-kaplana v Spodnji Idriji je dokaz, da ljubijo ti ljudje svojega bližnjega s pobojem. Tudi o nekih zaveznikih klepeče «Slovenec», ne more pozabiti, da socialni demokratje niso hoteli sprejeti kompromisa s črno gospodo ob času zadnje dekanove kandidature. Da, da, to je bilo enkrat, pa ne bo nič več. Gospodje naj si zapomnijo, da ni vsak dan pri fari semenj.

Javni rudarski shod sklicuje podružnica «Unije» avstrijskih rudarjev v Idriji na nedeljo, dne 30. t. m. ob 9 uri dopoldne v pivovarno k «Črnem orlu» v Idriji. Vzpored shoda je: 1. Oti-gover rudniške direkcije na delavske zahteve z ozirom na sedanjo draginjo in sklepi k temu. 2. Slučajnosti. Delavci-rudarji, kdor čuti današnjo draginjo, ta naj pride na ta shod! Treba je, da se shoda udeležijo tudi vse delavske žene, one čutijo draginjo še bolj kot možje. Na Dunaju in v drugih velikih mestih so to pokazale z demonstriranjem na ulicah. Vspeh ne bo izostal.

Veliko ljudsko veselico priredi društvo «Splošna mladinska zveza» v Idriji v nedeljo, dne 23. t. m. v pivarni pri «Črnem orlu» v Idriji s sledečim sporedom: 1. Godba. 2. Šaljiva igra: Trije ptički. 3. Deklamacija. 4. Petje. 5. Šaljiva pošta. 6. Ples in prosta zabava. Ker je čisti dobiček te veselice namenjen za nakup novega igralnega odra, ki bo na razpologo vsem našim organizacijam, je želeli mnogobrojnega obiska. Vstopnina znaša za osebo 30 vin. Začetek točno ob pol 8 uri zvečer. Vstopnice se prodajajo v prodajalnah «Občnega konsumnega društva» v Idriji in Spodnji Idriji v rudarskem društvu in pred vstopom v pivarno.

Predavanje o Karlu Marksu in njegovih delih se vrši v prostorih rudarskega društva v soboto, dne 22 t. m. ob 9 uri zvečer. Člani, udeležite se polnoštevilno!

Z Jesenic.

Jeseniška šola hodi čudna pota. Pred meseci je bilo vsled župnikove agitacije vse za osemrazredno ljudsko šolo, ki naj bi bila nekaka meščanska šola. A sedaj so se pa gospodje z župnikom premislili in zahtevajo, naj se zida samo šestrazredna šola. Izobraženi gospodje na Jesenicah, ki so sprožili misel za osemrazrednico, utemeljujejo svoj novi sklep s tem, ker bi osemrazrednici nasprotovala postava, ki določa le šestletno učno dobo. Kot izobraženi gospodje, ki so trgali hlače po šolskih klopih malo dalje kot tov. delavci, bi morali pač vedeti: kako daleč sega postava o ljudskih šolah. Zadnji sklep je pač britko priznanje nevednosti, zlasti ako se pomisli da so že za osemrazrednico letale resolucije celo na ministrstvo. Kaj si pač morajo misliti gospodje ministri, ko so prejeli omenjene resolucije. Res žalostno je, da jih je moral šele profesor Jarc

poučiti. To je prva večja blamaža župnika Skubica na Jesenicah. Tovarniško delavstvo z železničarji bo priredilo v kratkem shod zaradi nove šole in pri tem preciziralo svoje stališče. Zato naj se shoda, ki ga pravočasno naznanimo, delavstvo z železničarji v obilnem številu udeleži.

„Naša Moč“ je po dolgem molčanju zopet enkrat izbljuvala svojo gnojnico na jeseniške socialne demokrate. Črnega zmešanca je tako pogrela sveta jeza zaradi naših stvarnih člankov v «Naprju», da v svoji zmedenosti poroča, da je na shodu tov. delavstva, ki smo ga priredili v zadevi tržaških livarjev, zmerjal in zabavljal sodr. Tokan iz Ljubljane. Takih nesramnih laži si more domisliti samo zakrknjen črnih. Zaradi smrdljivega špeha pa povemo samo to, da smo dotično osebo prijeli, pa je pred pričami izpovedala, da ni kupila špeha v našem, ampak v klerikalnem konzumu. Teraj, smrdljivci, počedite pred seboj, če ne se bo še kuga zaredila.

Tudi zaradi Rozmanove afere laže črna kompanija Krivic, Čebulj in Komp., da kar smrdi. Ko bi bil Rozman z vašo pomočjo kaj pridobil, bi gotovo ne govoril zoper lastno društvo. Seveda pravica in resnica pri vas ne sme na dan, drugače si takoj izključen. Ako delavec pozove svoje društvo, naj ga brani pred krivico, ga društvo izključi. Gršega terorizma si pač ne moremo misliti. Rozman je bil le za kazen prestavljen za 8 dni na plac, ni pa res, da je vaše strokovno društvo izprosilo, da so ga zopet nazaj vzeli. Sicer je pa popolnoma prav, da smo izvabili črnega medveda iz brloga, da saj svet izve, kaj in kdo ste. Dejstvo je, da je bil zato kaznovan, ker je jedel, in kdor ima zdrave možgane, mora vedeti, da se zato ne more in ne sme kaznovati, ker te prepovedi ni v nobenem delavskem redu. Vi z vašim strok. društvom pa ste pri tem pokazali, da ste nezmožni branili delavca pred krivico.

Ker je gerent Čebulj po nedolžnem dal aretirati obrtnika Brnota, ga je okrajna sodnija v Kranjski gori obsodila na 40 kron kazni. Ker pa to drž. pravniku ni bilo vseč, je šla tožba naprej, in dež. sodišče mu je blagobotno dovolilo, da sme sedem dni jesti zastoj ričet. Ako vštujemo še onih 5 dni iz afere z okr. glavarjem, bo torej 12 dni jedel ričet. Ker je pa v Kranjski gori že občuten mraz, se je gerent izprosil Ljubljano za dvanajstdnevno bivanje. Tam ga bo lahko obiskal

dr. Šuštersič in ga tolažil. Tako bo slavni jeseniški gerent končal svojo žalostno kariero.

Zopet eden! Predsednik jeseniškega klerikalnega strokovnega društva, Ivan Korošec je bil pri okrajni sodniji v Kranjski gori obsojen zaradi tatvine na dva dni zapora s postom. Zakaj? Zato ker je kradel drva. Mi bi o tem ne poročali, ko bi hinavska Gostinčarjeva cunja tako nesramno ne lagala o nas. Zato pa: oko za oko, zob za zob, brez pardona!

V nedeljo, 2. oktobra je imela dekliška Marijina družba veliko slavje. Z zastavami so pobožne device spremljevali Marijin kip z Jesenic na Koroško Bolo, v kapelico. Dekleta s Planine od sv. Križa, ki so imele tudi svojo zastavo, so se pa z vlakom pripeljale od pobožnosti. Pa ta pregrešen svet jih je takoj zajel. Ljudje so mislili, da meso krokodila, in vse je drvelo gledat. Od sramu rdeča devica celo vzklikne: Ko bi vsaj ta križ ne molel iz žak'ja! No srečno so se vendar prerile iz množice na cesto. Pri Višnarju pa je bila ta dan veselica Ciril-Metodove podružnice. Zvok harmonike pa je tako očaral mimoidoča dekleta, da so postale in poslušale veselo vrvenje mladih ljudi. Ker so se jim pa tudi fantje približali, jim bo gotovo Marija odpustila, da jih je zmotil hudobni duh tako daleč, da so šle z fanti par za parom na veselo rajanje. Pravijo, da je od Višnarja do sv. Križa tričetrt ure daleč, no, pa kdo bo zameril, če so v družbi malo dalj hodile. Ponoči ob pozni uri je temno, posebno skozi gozd, in noben se ne sme smejeti tudi če je katera padla v graben. Sicer pa: Živela, Marijina družba.

Kaj je z bratovsko skladnico, oziroma s povišanjem bolnišćnine, povprašujejo delavci. Na sestanku o povišaju je g. Pongratz obljubil, da bo avgusta sklican izvenredni občni zbor, ki se bo bavil s povišanjem bolnišćnine. Avgust pa je že davno minul, z novim letom naj bi se začelo po novem plačevati. Kaj je torej s stvarjo, ali se misli res zavleči. Obljuba dela dolg, g. ravnatelj!

Iz Tržiča.

Klerikalci bi radi oprali svojo hinavsko politiko, katera baje ni kriva draginje. Pa nas vprašajo: «Kaj pa to, h!» No pa se pogovorimo! V predilnici je 30 odstotkov manj delavcev, zato ker je zaradi napetosti med Avstrijo in Srbijo nastala kriza. Ali sme tudi temu mi krivi? Nepo-

bitno dejstvo je, da bi do spora na Balkanu niti ne bilo prišlo, ako ne bi v Avstriji vladali sami agrarni magnatje, katerim klerikalci vedno zvesto stojijo na strani, ne oziraje se na škodo, ki jo imajo njih lasti pristasi. Da bi se bile skle pale z balkanskimi državami vedno dobre trgovinske pogodbe, pa ne bi bili pri nas občutili krize, ker naša predilnica je imela največ naročil iz balkanskih držav. Pa kaj bi hinavcem dokazovali, ker imajo «vero», pa se jim dobro godi.

Iz Tržiča. 13. t. m. je skočil v vodo čevljar Anton Sitar. Zmešalo se mu je.

„Slovenec“ se sploh rad zaganja v socialne demokrate radi draginje z zasmehovanjem. Vpije celo: Razdelili naj bi rdečkarji po Tržiču tiste novce, ki je v Kodanju na Danskem veljalo kosilo rdečkarjskih velikašev, pa bi bilo manj bede... Dobro, prijatelj «Slovenec»! Pa ne hodiva tako daleč! Ali bi ne bilo manj revščine v Tržiču, če bi se razdelilo tiste 3 milijone, ki jih je monsignor Weiss na Koroškem «zafučkal», ali pa tistih 7 milijonov, ki jih je papežev komornik Drozd v Pragi «pojedel». Odgovorite!

Shod proti draginji je bil 2. oktobra v Tržiču pri Pelarju. Govoril je Tokan. Na shodu je bilo preko 100 zborovalcev. «Slovenec» laže, da jih je bilo le 25. Ali je bil «Slovenčev» poročevalec pijan ali je tako lažljiv — prepuščamo v presojo gospodi pri «Slovencu». Gotovo je, da bi na shod proti draginji moralo priti vse tržiško delavstvo tako, da bi nobena dyorana v Tržiču ne bila dosti velika za shod — ali, kaj čemo, klerikalci so klerikalci! — «Slovenčevemu» dopisniku se ne zdi prav, da se v Tržiču zanimamo za shod radi draginje ravno socialni demokratje; piše namreč, da je vzrok draginje, ker preveč pijemo. No, tržiški delavci, zdaj veste, kaj in kako je. Preveč pijete, zato je draginja! Brezsrčni klerikalni falotje se vam posmehujejo! — Poglejmo no, celo reč! Delavec pri današnjih zasluškah in denašni draginji sploh ne more veliko izdati za pijačo. Če vprašaš koga, zakaj pije šnops, dobiš odgovor: drugega piti ne morem, lačem sem, jedel še nisem nič — za 5 krajcarjev šnopsa me pogreje, da lažje prestanem brez jedi do poldneva. Drugi zopet pravi: tobaka denem v usta, pa sem dober do opoldne. — Da, v Tržiču so grozne razmere. Zaslužki taki, da bi se jokali. Meso po 1 K 60 vin. slabo in malo vredno, drugo vse drago po prodaj-

jalnah, stanovanja tudi itd. Seveda: «Slovenec» se norčuje, ko ima farska gospoda polne trebuhe... «Slovenec» piše, da v Tržiču soc. demokratje preveč pijemo. Pove naj pobožni list, kako je bilo s tisto Marijino hčerko, ki je izpila $\frac{1}{2}$ l slivovke — to bo bolj resnično in zanimivo.

Iz Tržiča. Naši klerikalci ne čutijo draginje, baje zato, ker imajo «vero». Tudi nam priporočajo malo več vere, pravijo, da bo potem vse dobro. To se pravi, ko bi mi verovali «Slovencu», ki imenuje boj zoper draginjo rdečo komedijo! ko bi njemu verovali slepo, kot mu verujejo njegovi backi, no potem bi niti svojemu želodcu ne smeli verjeti, morali bi misliti, saj imamo vero in to nam vendar zadostuje! Kaj hočemo še več! Pa taka sredstva proti draginji naj si le klerikalci zaslepljeni zase obdržijo in naj čakajo, da jih bode kak mesar ali branjevec vprašal: ali imate vero, ali ste klerikalci? Če ste, pri meni dobite ceneje kot drugi. — Našim somišljenikom bi pa svetovali kljub vsemu temu, naj bi šli vneta na delo za otvoritev konzuma, ker to bi bilo uspešnejše sredstvo kot klerikalna «vera». (Op. ured. — Resnica je, da je z ozirom na sedanjo kruto draginjo prepotrebna dobra organizacija konsumentov. Pravo in vsega uvaževanja je zato vredno priporočilo sodr. dopisnika, ki vzbuja sodruga po Tržiču, naj delajo na gospodarskem polju za otvoritev svoje lastne prodajalne!)

Iz Trbovelj.

Prejeli smo sledeče vabilo: Vabilo k slavnostni otvoritvi prvega delavskega doma na slovenskem ozemlju v Trbovljah, ki bo v nedeljo, dne 23. t. m. Vspored: 1. Ob pol 9. uri dopoldan sprejem tujih gostov na kolodvoru v Trbovljah. 2. Ob pol 10. uri dopoldan na prostoru delavskega doma velik javen ljudski shod z dnevnim redom: Pomen združenosti delavstva. 3. Ob 2. uri popoldan se prične na istem prostoru velika ljudska veselica z mnogimi zabavnimi priredbami, ob nastopu mraka se prične v gostilni velika vinska trgatev. Vstopnina 20 vin., za obitelje 30 vin. Za obilno udeležbo prosi odbor. Želeli bi, da se sodrugi na Slovenskem ta dan udeležijo delavskega slavlja v Trbovljah. Kdor more, pojdi!

Iz Trbovelj. Delavski dom v Trbovljah. Dolga leta se je v Trbovljah od strani trgovcev,

krčmarjev, rudniških uradnikov, paznikov i. t. d. na najpodlejši način zasledovalo pri vsaki najmanjši priliki pri sodnji, politični oblasti in trboveljski družbi, ovadilo, lažljivo obrekovalo, preganjalo in sramotilo zavedoo organizirano delavstvo. Če so se delavci bojevali s trboveljsko družbo za zboljšanje neznosnega stanja, poslalo se je celi trop vojskov, žandarje in vse mogoče v dolino. Uradi, oblasti, trgovci, krčmarji, vsi, ki vlečejo dobiček od delavstva in se obogate, so stali na strani preganjaštva, nekateri so celo ploskali z rokami, ko se je peljalo — odgonski voz in zapor sta bila na dnevnem redu — celo vrsto «šuntarjev» nedolžno v Laško ali v Celje v zapor. Dne 26. januarja 1904 so si pa ustanovili organizirani delavci konzumno društvo, katero je začetkoma dobro uspevalo; leta 1906 pa je prišlo isto vsled nesrečne stavke v slabo stanje. Trgovci, ki so delali z vsemi sredstvi, da bi uničili to majhno, a mlado delavsko podjetje, so postali veselja pijani ter razpošiljali mrliške listke z napisom: «Danes je po dolgi in mučni boleznii poginil konzum trboveljskih socialnih demokratov. Sedmina bo 14. svečana.» «Paznik» Šentjurec je dejal: «Jutri bom piskal Trauermarsch crknenemu konzumu socialnih demokratov» i. t. d. Veselja pijani nad dogodkom so se varali. Delavstvo, ki je videlo zagrizeno nasprotstvo, se je pričelo marljivo in pridno zavzemati za gospodarske organizacije; ustanovilo si je še zadrugo pod imenom «Delavski dom», postalo je na gospodarskem polju samostojno, sezidalo v teku te kratke dobe v sredini Trbovelj lično hišo — lastni delavski dom in ustanovilo lastno delavsko gostilno, katera je stopila v obrat s 1. oktobrom t. l. V sprednjem delu hiše se nahaja novo urejena prodajalna — konzumno društvo, katero sedaj prav lepo prospeva in zraven lepi gostilniški prostori. V hiši se nahaja nadalje podružnica «Trbovlje» Unije rudarjev v Avstriji in tajništvo za južne pokrajine. Začudeno gledajo danes obrekovalci, škodljivci delavstva, dobičkaželjni nasprotniki na ponosni delavski dom, katerim je trin v obeh. Odbor zadruga delavskega doma, odbor konzumnega društva in odbor podružnice Unije rudarjev je sklenil, napraviti dne 23. t. m. slavnostno otvoritev prvega delavskega doma na slovenskem ozemlju. Vabimo torej sosednja društva najljubdeje na slavnostno otvoritev delavskega doma, da se ta dan spomnimo vseh težav ter da se obenem okrepimo za daljno vztrajno delo v

prid kulture, v prid tistim, ki so teptani in potlačeni v gospodarskem in kulturnem oziru.

Naročajte in širite naš list!

Z M E S.

V liberalni stranki na Kranjskem vladajo lepe zmešnjave. Dr. Tavčar in dr. Triller sta tožila radi razžaljenja časti znanega Ribnikarja, ki se je svoj čas kot predsednik zloglasne «Narodne Delavske organizacije» zelo postavljaj. nadejajoč se, da bo le morebiti kar drugi Klofač... No, postal pa je samo dobro plačan uradnik pri ljubljanskem magistratu, kjer je prva kvalifikacija politična rola prošnjaka. — Sedaj naenkrat pa ga tožita dva liberalna prvaka. Obsodilo se ga je na sedemdnevni zapor. — Dr. Oražen je bil za Ribnikarjem ali celo pred Ribnikarjem eden med prvimi. Tudi ta je sedaj izfrčal iz liberalne stranke, celo deželno-zberski mandat je odložil! In «Narod» ga sedaj «podaja», češ, to je tisti dr. Oražen, ki je prodal svojo slovensko pivovarno — Nemcem, in to po — 20. septembra. Takrat, ko je Oražen storil ta greh, ga je pa «Narod» zagovarjal, češ: drugače ni bilo mogoče. Pa tudi načelnik vseh kranjskih liberalcev, gospod Ivan Hribar, je zapustil liberalce ter odšel med mladine za Ribnikarjem in Oražnom. Sedaj je stranka brez načelnika in podnačelnika. Res čudne reči! In to v času, ko bi bila z ozirom na razmere v deželi enotnost kar najbolj potrebna.

Na Gorlškem so v deželnem zboru naprednega poslanca A. Gabrščka nasprotniki — združeni slovenski klerikalci in laški liberalci — kar izključili iz zbornice, češ, te ne maramo. Proti njegovi volitvi pa ni bil podan niti en ugovor! Lepe stvari!

Velikanski shod proti draginji prirede ljubljanski socialni demokratje 30. oktobra dopoldne. Agitirajte za ta shod vsi in povsod!

Pod spovednim pečatom I. in II. del. To krasno delo prav toplo priporočamo. Naj bi ne bilo Slovenca in Slovenke, ki bi ne prebrala dogodkov, ki se opisujejo v romanu „Pod spovednim pečatom“.

Deželni zbor kranjski se je sešel v sredo, dne 5. oktobra. — Istotako so se sešli pred kratkim deželni zbori drugih dežel, od katerih je štajerski že zaključen vsled obstrukcije slovenskih poslancev; za delozmožnost češkega zbora pa šele iščejo pot, kako bi se pomirili razburjeni nemški in češki poslanci, pa je malo upanje, dasiravno so pravkar vpili listi, da se je sporazum posrečil.

Dijete poslancev raznih držav. Avstrijski poslanci v parlamentu dobivajo za čas zasedanja dnevne dijete po 20 kron. kar pa preneha, ako se parlament odgodi ali razpusti. — Ogrski poslanci dobivajo letni pavšal v znesku 6400 kron, ki se četrť leta v naprej izplačuje. — Člani nemškega «rajshrata» imajo letno pavšal v znesku 3000 kron, a se za vsako odsotnost odbije 20 mark. — Francoski poslanci dobivajo letno pavšal v znesku 15.000 frankov. — Nizozemski poslanci dobivajo 11.000 kron, švicarski 20 frankov, kadar so prisotni, dalje člani raznih odsekov 20 frankov dodatka dnevno. Švedski zastopniki imajo 1600 K pavšala, norveški 16 K za vsako sejo, ruski 20 rubljev, člani ameriške poslanske zbornice okroglo 37 000 K dodatka. Japonski poslanci dobivajo 5000 K. — Nikakih dnevnih diet in pavšala ne dobivajo člani angleške spodnje zbornice, italijanski, španski in portugalski poslanci.

Odjemalcem in bralcem „Napreja“. Prosimo, da skrbite vsi, da bo naročnina redno plačana.

O konsumnih društvih govori brošura, ki jo ima „Delavska tiskovna družba v Ljubljani“ v zalogi. Stane 20 vin., s poštino 5 vin. več. Pri večjem odjemu znaten popust.

Velikanski izpori Kakor smo že javili, so nemški podjetniki odpovedali 400.000 kovinarjem delo na 14 dni, ker jih hočejo po preteku te dobe izpreti. To pa ni edini boj te vrste, ampak izporna bolezen se je polotila podjetnikov po vseh deželah. Na Angleškem so v Lancashiru izprli 150.000 tekstilnih delavcev. V Novem Yorku je naznanjen izpor 40.000 stavbinskim dclavcem. Na Ruskem pa je 150.000 tekstilnih delavcev izprtih. Kapitalisti hočejo za vsako ceno „ukrotiti“ delavce. Skomine imajo po tistih časih, ko so bili neomejeni „gospodarji v svoji hiši“ in je imel delavec brez ugovora sprejemati pogoje, ki so jih diktirali. Doslej niso kapitalisti imeli mnogo sreče s to metodo. Najbolj so pogoreli lani na Švedskem. A te izkušnje jih niso izpametovale.

Posledica pa je le ta, da se boj med kapitalizmom in delavstvom poostruje v vsakem oziru. Za nauke, ki izhajajo iz teh bojev, pa tudi delavci ne smejo biti ravnodušni. Doslej se je povsod izkazalo, da organizacija kapitalistov nikdar ne more biti kos delavski organizaciji, seveda če je ta dobra in popolna. Pogoji dobre delavske organizacije pa so: 1. Da je kolikor mogoče vse delavstvo strokovno organizirano. 2. Da je bojovni sklad dovolj velik. 3. Da se organizacija lahko oslanja na mednarodno solidarnost. Organizacije, ki izpolnjuje te pogoje, niso še nikdar premagali kapitalisti in je ne bodo, kajti če ima delavstvo dovolj sredstev, da vztraja in če se mu ni bati celih čet stavkokazov, je kapitalizem brez moči. Novi boj, ki ga napovedujejo kapitalisti s svojimi izpori, nalaga pač delavstvu nove naloge in zahteva več enerzije, obenem pa drami to enerzijo, ker kaže delavcem, da nimajo druge poti kakor brezpogojno se vdati v suženjstvo, ali pa se organizirati za boj.

V Čenstohovi so menihi kradli kot srake. Okradali in okradli so celo mater božjo, znamenito črno Marijo Čenstohovsko in vse dragocenosti; kazen jih je tudi zadela. Najhujšega med menihitatovi je papež telegrafično «slekel iz duhovske halje» in ga izobčil iz cerkve... «Slovenec» tarna — vprašamo ga, koliko tatov-menihov bo sedaj predstavil svojim bralcem, ko uboge socialne demokrate, če kaj napačnega napravijo kako rad zasleduje.

Na Portugalskem so kar čez noč proglasili republiko, odstavili kralja in monarhijo. Telegrami so raznesli to vest, in reče se lahko, da je noben ni pričakoval. Pa tudi posebnega vznemirjenja ni povzročila. Napredni časopisi so veselo poročali o dogodku, videč v njem napredek, nazadnjaški listi pa so porabili moment, da so na «zgoraj» denuncirali svobodomislece, socialiste in demokrate... Hudega se ni nič zgodilo, celo v ljubljanskem «Slovencu» ni počila bomba, četudi jih je tinta veliko namalala po pobožnem listu...

Za cenjene konsumente žitnih kajnih vrst je gotovo razveseljiva istinitost, da je najboljša žitna kava Francova Perl-ržena kava z znamko «Perlo», od splošne draginje ostala nezadeta.

Franckova Perl-rž z znamko «Perlo» se dobiva v vsaki prodajalni po poprejšnjih cenah v $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ kg zavojih. V interesu dobrega okusa njene kavine pijače se častitim gospodinjam nujno priporoča, da vedno le originalne zavoje «Francov Perlro» s tovarniško znamko «kavni mlinček» sprejemajo. Drugače prirejeni zavoji, kakor nezavite odvagane žitne vrste, ne vsebujejo nikdar te fine kakovosti.

Svarilo
pred
ponaredbami,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju
ne koristijo!

Od onih glava te boli,
a

želod'c krepil!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Anton Bajec

24-19

== umetni in trgovski vrtnar ==
v Ljubljani :: Pod trančo.

Cvetlični saloni izdeluje šopke, vence s trakovi

Vrtnarija na Karlovski cesti 2
Zunanja naročila točna.

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Zagrebski
Franck z
priporočujemo kot najboljši pridatek za kavo!
kot priznana kot lovarniško znamka
z. zagan 1888, 1907

!! Malinovec !!

Dobi se izborni malinovec, liter po **K 1.80.**
Pri večjem odjemu znaten popust. Vpraša naj
se pri **Mariji Rakovo**, Ljubljana,
Cesta na Rudolfovo železnico št. 18.

Pelerine

iz trpežnega blaga, firme in cene storjene obleke za
moške in dečke, najnovejšega kroja, kakor tudi
močne hlače za delavce domačega dela priporoča

L. Stros
krojač v Idriji

2-2

Kašelj.

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno
olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe
pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko:
»Tri jelke«. — Zaloga pri

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Dragotin Puc

tapetniški in preprogarski mojster

Ljubljana :: Marije Terezije cesta 16.

Ceno češko postelno perje!

5 k grovega oskubenega K 9.60
boljše K 12.—, belo, mehko oskub-
ljeno K 18.— do K 24.—, snežno-
belo, oskubljeno K 30.— do K 36.— Pošilja franco po
povzetju. Zamenja se in vzame se nazaj, če se povrnejo
poštni stroški. 228 6-3

Benedikt Sachsel, Lobes 371 pri Plznuju, Češko

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

:: vpisana zadruga z omejeno zavezo ::

sprejema od svojih članov

hranilne vloge

ter jih obrestuje

≡ **po 5%** ≡

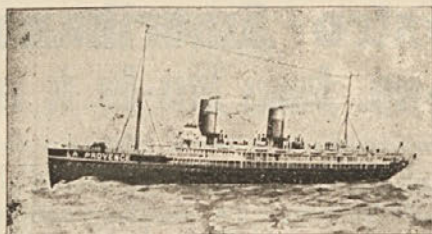
od dneva vloge do dneva vzdige.

Pisarna je: Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. — **Prodejalne so:** Ljubljana, Sodna ul. 4; Krakovski nasip 10; Vodmat, Bohoričeva ul. 12; Šiška 150 in na Glincah.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana
Prešernova ulica šte. 9

priporočata v največji izberbi po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice.

Samo 6 dni!

Ed. Šmarda

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

Francoska linija Havre-
New-York **samo 6 dni!**

Edina

KOLINSKA KAVINA PRIMES

je

najokusnejši

in edino

pristni domači izdelek

Sodruzi! Delavci! Vsi v organizacijo!!

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro - Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovešimi brzoparniki z dvema vrten'cama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 26

